1831 (2023-2024) – Nr. 1
ingediend op 4 oktober 2023 (2023-2024)

Voorstel van resolutie

van Klaas Slootmans, Johan Deckmyn, Filip Brusselmans en Chris Janssens

over de bescherming van de persvrijheid in Vlaanderen en tegen censuur

verzendcode: CUL

Vlaams Parlement

TOELICHTING

In navolging van een incident dat plaatsvond op 2 september 2023 in Sint-Niklaas tussen de politie en Vlaams volksvertegenwoordiger Conner Rousseau werd een proces-verbaal opgesteld omwille van vermeende racistische uitlatingen van betrokkene.

De redacties van Het Laatste Nieuws (HLN) en VTM Nieuws konden de hand leggen op het proces-verbaal en wilden dit publiek maken op vrijdag 29 september 2023. Gevraagd naar een reactie antwoordde Conner Rousseau bij monde van zijn advocaat het volgende: "Dat pv heeft een heel aparte weg afgelegd. U moet weten dat wij over sms'jes beschikken van bepaalde hooggeplaatste mensen in dat verband. Die schrijven: 'Ge moet u geen zorgen maken, dat was niets, daar wordt geen pv over gemaakt.'."

Conner Rousseau die een publiek ambt bekleed en voorzitter is van de socialistische partij Vooruit verzocht de rechter in kortgeding vervolgens middels een eenzijdig verzoekschrift om een verbod op te leggen om te citeren uit het proces-verbaal.

Zonder inspraak of tegenspraak van HLN of VTM Nieuws volgde de rechter de verzoeker middels een bevelschrift dat aan DPG Media werd afgeleverd. Daarin werd een publicatieverbod opgelegd op straffe van een dwangsom van 1000 euro per uur als er toch informatie uit het onderzoek zou worden gepubliceerd. DPG Media gaf gevolg aan dit bevelschrift maar tekende derdenverzet aan.

Meerdere mediaspecialisten en de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) hekelden publiekelijk deze vorm van wat zij "preventieve censuur" noemen.

Volgens Elke Cloots, professor Mediarecht aan Universiteit Antwerpen, gaat dit lijnrecht in tegen de Grondwet en tegen de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Ook Koen Lemmens, professor Grondwettelijk Recht aan de KU Leuven, argumenteerde op Radio 1 dat artikel 25 van de Belgische grondwet[1] iedere vorm van censuur blokkeert en bestempelde dit publicatieverbod als ongrondwettelijk.

Professor emeritus Mediarecht aan de KU Leuven Leo Neels trad hem in VTM Nieuws (29/9/2023) bij: "Dit is pertinent niet in overeenstemming met ons systeem van persvrijheid."

De Vlaamse Vereniging van Journalisten verwoordde het als volgt: "Het geheim van het onderzoek is niet absoluut. Het moet verzoend worden met het recht op maatschappelijk relevante informatie in hoofde van het publiek. Aspecten van het privéleven van een partijvoorzitter met een invloed op zijn publieke functioneren vallen daaronder."

Ook DPG Media reageerde bij monde van Dimitri Antonissen en Bert Heyrman verbouwereerd: "Wij hebben ons in deze zaak niet kunnen verweren, maar we respecteren het publicatieverbod, ook al is het een aanval op de persvrijheid." (VTM Nieuws, 29/9/2023).

[1] Art. 25 GW: "De drukpers is vrij; de censuur kan nooit worden ingevoerd; geen borgstelling kan worden geëist van de schrijvers, uitgevers of drukkers.".

Op 3 oktober 2023 raakte vervolgens bekend dat Conner Rousseau op manifeste en herhaaldelijke wijze zowel politieke als politionele actoren aanspoorde om bewijslast in de vorm van bodycambeelden niet in de openbaarheid te brengen.

In een rechtsstaat waarborgt de grondwet de fundamentele rechten van eenieder. Wanneer deze met de voeten wordt getreden, is het belangrijk dat democratische instellingen dit formeel en in de meest duidelijke bewoordingen afwijzen en veroordelen. Het is onaanvaardbaar dat politici, als deel van de wetgevende macht, hun ambt gebruiken dan wel misbruiken om de politionele overheid dan wel de rechterlijke macht te beïnvloeden bij hun onderzoeksdaden of het vellen van een oordeel. En het is allerminst acceptabel dat zij grondwettelijke vrijheden zoals de persvrijheid met de voeten treden.

Of hoe oud-magistraat Walter De Smedt het in De Morgen (2/10/2023) stelde: "De beste waarborg dat het allemaal eerlijk verloopt ligt in de openbaarheid. Die waarborg is er niet wanneer de journalistiek belet wordt zijn opdracht na te komen."

Klaas SLOOTMANS
Johan DECKMYN
Filip BRUSSELMANS
Chris JANSSENS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
  1° artikel 25 van de Grondwet, dat stelt dat de drukpers vrij is en censuur nooit kan worden ingevoerd;
  2° artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, dat naast de vrijheid van meningsuiting ook de persvrijheid waarborgt als absoluut grondrecht;
  3° de vaststelling dat een prominent persoon die zowel parlementslid als partijvoorzitter is, de persvrijheid met voeten treedt;
  4° de eenstemmige afwijzing van media-experts en grondwetspecialisten;
  5° de publiekelijke veroordeling door de Vlaamse Vereniging van Journalisten;

- overwegende dat:
  1° de scheiding der machten een belangrijk grondbeginsel is van onze democratische rechtsstaat;
  2° de persvrijheid, net zoals de vrijheid van meningsuiting, een hoeksteen vormt van de democratie;
  3° het Vlaams Parlement, als emanatie en behoeder van de Vlaamse democratie, de persvrijheid in woord en daad moet beschermen;
  4° van Vlaamse volksvertegenwoordigers mag worden verwacht dat zij de hoogste standaarden hanteren inzake deontologie, respect tonen voor onze fundamentele rechten en vrijheden zoals de persvrijheid, en de scheiding der machten respecteren;

- veroordeelt deze censuur en schending van de persvrijheid door een Vlaamse partijvoorzitter en volksvertegenwoordiger;

- benadrukt dat politici, en zeker parlementsleden, een voorbeeldfunctie hebben en dat het dus uitermate laakbaar is dat volksvertegenwoordigers op enigerlei wijze censuur trachten af te dwingen;

- vraagt de voorzitter van het Vlaams Parlement om deze bezorgdheid over te maken aan de Vlaamse politieke partijen, omdat zonder persvrijheid een democratie niet kan functioneren;

- vraagt daarnaast aan de Vlaamse Regering als uitvoerende macht, en in het bijzonder de Vlaamse minister bevoegd voor de media, om in woord en daad dit respect voor de persvrijheid uit te dragen.

Klaas SLOOTMANS
Johan DECKMYN
Filip BRUSSELMANS
Chris JANSSENS